Het huidige btw-stelsel is gestoeld op de lineaire, oude, economie en belemmert de transitie die nodig is om te komen tot een circulaire economie. De leden van Branchevereniging Kringloop Nederland (BKN) zetten zich dagelijks in voor een inclusieve én circulaire economie. Duurzaamheid en werk voor iedereen die wil, komen zo dagelijks samen. Onze leden werken binnen een netwerk van maatschappelijke kringlooporganisaties, dit zijn kringlooporganisaties met het Keurmerk Kringloop Nederland, een ANBI- of SBBI-status, waarmee de maatschappelijke bijdrage onafhankelijk toetsbaar en aantoonbaar is. Het doel, de werkwijze en maatschappelijke bijdrage van deze organisaties is onmiskenbaar anders dan die van commerciële tweedehands partijen. Toch wordt hun maatschappelijke meerwaarde hetzelfde behandeld binnen het btw-stelsel, terwijl dit een gerichte, gemakkelijke en goed afgebakend fiscaal instrument is om deze meerwaarde te stimuleren en een impuls te geven. Maatschappelijke kringlooporganisaties worden helaas allen benadeeld door de manier waarop de btw-regelgeving wordt toegepast in Nederland. Wij zijn daarom ook erg blij met het initiatief van de Commissie om de btw-regels tegen het licht te houden en deze te herzien om werk te maken van de circulaire economie.

Zet btw in als instrument ten behoeve van de circulaire- en inclusieve economie

De beperkte mogelijkheden die er onder de huidige btw-richtlijn zijn worden niet evenredig en eerlijk toegepast door de diverse lidstaten. Zo zijn er landen die ervoor kiezen om gebruik te maken van de mogelijkheid om het btw-tarief voor maatschappelijke (sociale- en circulaire) kringlooporganisaties te verlagen (Frankrijk hanteert 0%, België hanteert 6%, Denemarken hanteert effectief 7%, Oostenrijk hanteert 10% en Italië 5%), terwijl andere landen, zoals Nederland dit categorisch afwijzen. Het argument dat daarvoor wordt gebruikt door het ministerie van Financiën gaat voorbij aan het doel van het verlagen van het btw-tarief voor maatschappelijke kringlooporganisaties. Het ministerie van Financiën houdt de verlaging tegen omdat deze slechts ten dele doeltreffend zou zijn, omdat het sturen op prijzen en inkomsten van consumenten via btw, als een beperkt en ongericht middel wordt gezien. Maar, voor maatschappelijke kringlooporganisaties gaat de btw-discussie niet om een direct prijs verlagend effect, het gaat vooral om het stimuleren van sociaal- en inclusief werk en het versterken van de circulaire economie. Dit is een discussie over de mogelijkheid om veel meer maatschappelijke impact te kunnen maken. De leden van Branchevereniging Kringloop Nederland zijn namelijk organisaties waar dagelijks bijna 15.000 mensen aan het werk zijn, ruim driekwart van hen met een ondersteuningsvraag of ze benutten een leer- en ontwikkelkans. Dit zijn mensen die buitenspel zijn gezet op de ‘reguliere’ arbeidsmarkt, terwijl ze vaak nog kunnen en willen werken. Via kringlooporganisaties kunnen zij weer meedoen, op de arbeidsmarkt, maar ook in het sociaal verkeer en krijgen ze een plek, zonder dat de arbeidsmarkt een afstand van hen hoeft te nemen. Bovendien worden zij binnen de kringloop opgeleid voor de banen van de toekomst. In de circulaire economie worden vakvaardigheden weer belangrijk. Vaardigheden ten behoeve van reparatie, demontage en refurbishment zijn belangrijke bouwstenen voor de circulaire economie. De kringloop is bij uitstek de plek om deze vaardigheden (in de praktijk) te leren. Daarom zou elk fiscaal middel ingezet moeten worden om dit te stimuleren.

Daarnaast heeft het ministerie aangegeven dat er sprake is van afbakeningsproblematiek indien eenzelfde btw-regime wordt gevolgd zoals in ons buurland België voor

maatschappelijke kringlooporganisaties. Echter, gaat het ministerie eraan voorbij dat maatschappelijke kringlooporganisaties afgebakend kunnen worden op basis van de erkenning vanuit het Keurmerk Kringloop Nederland, hun ANBI- of SBBI-status. Dit is een afbakening die volgens het ministerie van Justitie & Veiligheid en de Tweede Kamer in Nederland wel toepasbaar is bij de handhaving op heling en witwassen. Deze twee hoofdredenen van het ministerie van Financiën om de btw niet te verlagen laten zien dat het niet om een juridische of uitvoeringskwestie gaat, maar om onwil om circulariteit en een inclusieve arbeidsmarkt te stimuleren.

Financiële gevolgen voor de Rijksbegroting: baten lopen ver voor de kosten uit

De jaarlijkse derving op de Rijksbegroting wordt vanuit de sector als minimaal bezien. We laten nog verder onderzoeken om welk bedrag het exact gaat, maar de eerste inschatting is dat het slechts om 40 tot 60 miljoen euro op de gehele Rijksbegroting op jaarbasis gaat. Deze structurele derving vervaagt bij de maatschappelijke impact die kringlooporganisaties hebben. Hierop loopt nog een maatschappelijke kosten-baten analyse, de besparingen op het gebied van sociale zekerheid gaan zich hierin duidelijk uiten. De halsstarrigheid van het ministerie van Financiën om btw voor maatschappelijke kringlooporganisaties als een sturingsmiddel op het gebied van armoedebeleid te zien, in plaats van als een instrument om te investeren in de circulaire en inclusieve economie zijn dan ook niet te volgen. Een verlaging van het btw-tarief draagt bij aan het vermogen van maatschappelijke kringlooporganisaties om hun waardevolle werk te vergroten.

Om-niet gedoneerde goederen vallen buiten de margeregeling

Naar consumenten toe blijft het ook niet uit te leggen dat zij 21% moeten betalen voor producten waar bij de eerste aanschaf ook al btw over is afgedragen. De margeregeling die zou moeten voorkomen dat er meerdere keren btw wordt betaald, kan niet toegepast worden op goederen die om-niet worden gedoneerd. Voor organisaties die zich richten op een inclusieve arbeidsmarkt, vrijwilligerswerk en het bevorderen van de circulaire economie drukt btw zwaar op het vermogen om meer impact te maken. Het blijkt dus helaas dat maatschappelijke kringlooporganisaties direct worden geraakt doordat zij geen aanspraak kunnen maken op de margeregeling. Daarnaast belemmert het hoge btw-tarief het investeringsvermogen van maatschappelijke kringlooporganisaties, waardoor zij mindere kunnen investeren in circulaire en milieubewuste activiteiten ten behoeve van het opschalen van hergebruik, reparatie en eventueel recycling. De prijzen in deze kringloopwinkels kunnen ook niet eindeloos worden verhoogd om hier werk van te maken, aangezien deze organisaties veel klanten bedienen die onder en rond de armoedegrens leven.

Kies voor een écht circulaire en inclusieve markt

Het bovenstaande afwegende pleiten wij ervoor dat btw wordt gebruikt om de circulaire en sociale economie te versterken. Dit houdt in dat overheden wat BKN betreft verplicht het lage btw-tarief zouden moeten voeren voor maatschappelijke kringlooporganisaties, vanwege hun belangrijke bijdrage aan de circulaire economie, inclusief werkgeverschap, armoedebestrijding en het tegengaan van sociale isolatie. De maatschappelijke baten wegen hier overduidelijk op tegen de kosten.

Branchevereniging Kringloop Nederland
2e Daalsedijk 6a
3551 EJ Utrecht

T 030 341 00 55
M info@kringloopnederland.nl
W www.kringloopnederland.nl

IBAN: NL26ABNA0615815650
BTW: 8043.79.920.B.02
KvK: V40483128

Het moet makkelijker worden gemaakt voor overheden om een 0% btw-tarief te voeren voor maatschappelijke kringlooporganisaties, waarbij dit het standaardtarief zou moeten zijn en er alleen dispensatie wordt verleend aan overheden om hiervan af te wijken indien zij een gedragen en gemotiveerde onderbouwing bij de Commissie aanleveren. Tot slot moet in den brede de tweedehands- en circulaire markt versterkt worden, dit betekent dat tweedehands gedoneerde goederen worden toegevoegd aan de lijst met producten waarvoor een verlaagd tarief mogelijk is, dat verhuur en Product-as-a-Service een betere positie krijgen en dat de toepassing van post-consumer grondstoffen ook fiscaal aantrekkelijker wordt (met name op het gebied van textiel).

Branchevereniging Kringloop Nederland
2e Daalsedijk 6a
3551 EJ Utrecht

T 030 341 00 55
M info@kringloopnederland.nl
W www.kringloopnederland.nl

IBAN: NL26ABNA0615815650
BTW: 8043.79.920.B.02
KvK: V40483128